

УДК [784.1+784.4]:7.071.2(477)

*Магаліс Олександр Володимирович,
аспірант кафедри теорії та історії культури
Київського національного університету
культури і мистецтв
sasha19842209@gmail.com*

ТВОРЧИСТЬ СТАНІСЛАВА ПАВЛЮЧЕНКА В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМОГО СУСПІЛЬСТВА

Мета роботи. Дослідження присвячено формуванню мотивації для здійснення саморозвитку, зміцнення духовного потенціалу сучасного українського суспільства. У вирішенні завдання особлива роль належить народній пісні та народнопісенному виконавству. Його мета – долучити суспільство до світу прекрасного, виховувати естетичну свідомість, цінувати та примножувати пісенну спадщину національної культури. **Методологія** дослідження ґрунтується на застосуванні універсальних наукових методів, зокрема: історичного, хронологічного, методу структурного та компаративного аналізу, систематизації, узагальнення. **Наукова новизна.** У статті розкривається вплив мистецької постаті Станіслава Євстигнійовича Павлюченка на формування декількох поколінь відомих діячів українського музичного мистецтва та виховання естетичних смаків української інтелігенції. Присвятивши своє життя народній пісні, маєстро долучився до розбудови української культури, адже професійне народнохорове, народнопісенне мистецтво середини ХХ початку ХХІ ст. позначилося появою значної кількості хороших колективів, таких як Черкаський державний народний хор; народний хор «Льонок» та інші. Наслідуючи в своїй диригентській діяльності параметри, окреслені діяльністю хору імені Г. Верьовки, С. Павлюченко сутнісно переосмислив традиції закладені М. Лисенком, П. Демущим, М. Леонтовичем. З огляду на це аналіз творчого шляху Станіслава Євстигнійовича не може замикатися лише власне на виконавській діяльності і передбачає з'ясування педагогічної форми його мистецької індивідуальності. Її аспекти прослідковуються крізь призму роботи С. Павлюченка на посаді керівника кафедри народнопісенного виконавства КНУКіМ. **Висновки.** Аналізуючи творчий шлях С. Павлюченка, науковці мають можливість значно розширити уявлення про творчість митця та її значення в українському музичному мистецтві. Заслуговує на особливу увагу шанобливе ставлення Станіслава Євстигнійовича до народної пісні. Результати отримані в процесі аналізу творчого шляху митця можуть бути використані у монографічних та публіцистичних публікаціях, а також у педагогічній практиці, зокрема в курсах навчальних дисциплін середніх та вищих навчальних закладів.

Ключові слова: естетичне виховання, фольклор, інтелігенція, національна культура, патріотизм.

*Магаліс Олександр Володимирович, аспірант кафедри теорії та історії культури
Київського національного університету культури і мистецтв*

Творчество Станислава Павлюченко в контексте развития национально сознательного общества

Цель исследования. Формирование мотивации для саморазвития, развитию духовного потенциала современного украинского общества. Для решения этой задачи особенная роль принадлежит народной песне, а также народнопесенному исполнительству. Его задача – познакомить общество с миром прекрасного, привить эстетический вкус, ценить и умножать песенное наследие национальной культуры. **Научная новизна.** Исследование посвящено

освещению творческого феномена Станислава Евстигнеевича Павлюченка с точки зрения воспитания патриотического общества. В статье раскрывается влияние личности С. Е. Павлюченко на формирование нескольких поколений известных деятелей украинского музыкального искусства, а также воспитание эстетических вкусов украинской интеллигенции. Посвятив свою жизнь народной песне, маэстро присоединился к развитию украинской культуры. Наследуя в своей дирижерской деятельности параметры, очерченные деятельностью хора имени Г. Веревки, С. Павлюченко существенно переосмыслил традиции заложенные М. Лысенко, П. Демущим, М. Леонтовичем. **Методология.** Базируется на использовании универсальных научных методов, таких как исторический, хронологический, метод структурного и компаративного анализа, систематизации, обобщения. **Выводы.** Анализ творческого пути Станислава Евстигнеевича не может замыкаться только на исполнительской деятельности, и предполагает выяснение педагогической форманты его художественной индивидуальности. Ее аспекты прослеживаются сквозь призму работы С. Павлюченка на должности руководителя кафедры народнопесенного исполнительства КНУКиИ.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, фольклор, интеллигенция, национальная культура, патриотизм.

Mahalis Alexander, post-graduate student of Theory and History of Culture (Art) Department, Kyiv National University of Culture and Arts

The oeuvre of Stanislav Pavlyuschenko in the context of development of national-consciousness society

The purpose of the work. The research is dedicated to the works of S. Pavlyuschenko from the point of “creative society” view. The certain article talks about the influence of S. Pavlyuschenko onto the formation of several generations of famous Ukrainian musicians as well as onto the aesthetics of Ukrainian intelligence. This virtuoso dedicated the own life to Ukrainian folk songs, which helped the development of Ukrainian culture. **The methodology** of the research is based on the application of universal scientific methods, in particular: historical, chronological, the method of structural and computational analysis, systematization, and generalization. **Scientific novelty.** S. Pavlyuschenko was also a talented conductor and a close follower of masterpieces of H. Veryovka’s choir. The aspects of master’s artistic personality can be seen in his works at the position of Dean of Performing Folk Song Department at the Kiev National University of Culture and Arts (KNUCA). **Conclusions.** While analyzing Pavlyuschenko’s creative career, we have to consider him not only as a performer but also as a gifted teacher. Analyzing S. Pavlyuschenko’s creative path, scientists have the opportunity to significantly expand the perception of the artist’s work and its significance in terms of the Ukrainian musical art.

Key words: esthetic development, folk, intelligence, national culture, patriotism.

Актуальність проблеми дослідження. Проблема естетичного виховання суспільства за допомогою народнопісенного мистецтва ще не отримала належного теоретичного обґрунтування. На сучасному етапі розвитку України стратегічним завданням в площині культури є залучення педагогів, дітей та молоді до вивчення, збереження та популяризації культурної спадщини нащадків, зокрема народнопісенного мистецтва.

Як засвідчує досвід розвинених країн, успішне та стабільне суспільство формується пропорційно увазі, приділеній формуванню інтелектуальної еліти. Загальновідомо, що її виховання має принципове значення для будь-якого суспільства. Як основа естетичного та інтелектуального підйому духовний потенціал народнопісенного мистецтва є невід’ємною складовою побудови національно свідомого, патріотичного суспільства.

Аналіз останніх досліджень. Питання розвитку суспільства засобами національного народнопісенного мистецтва займали вагоме місце в дослідженнях видатних українців, таких, як Ф. Колесса, О. Кошиць, М. Леонтович, Д. Ревуцький та ін. У дослідженні, що пов'язане з впливом народнопісенного виконавства, як передумови формування української інтелігенції, автор статті опирався на дослідження О. Хаустової [6], В. А. Кузьмічова [7], Ю. Винничука [2], А. Владимирової [8], О. Пустовіта [4]. Загальновідомо, що проведені ними дослідження вказують на цілком природний вплив фольклорних джерел, поезії та народнопісенного мистецтва на формування інтелігенції, як суспільного класового прошарку. Наслідки такого впливу прослідковуються в житті всіх видатних діячів народнопісенного мистецтва України, зокрема Станіслава Павлюченка.

Мета статті обумовлена прагненням дослідити вплив народнопісенної творчості Станіслава Павлюченка на формування національно свідомого суспільства.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, період кінця ХХ – початку ХХІ ст. позначився на світовій політичній арені, а також у політичному житті України розпадом СРСР та утворенням незалежних держав. Ця подія дала поштовх до більш об'ємного розвитку духовної складової націй, що входили до складу Радянської імперії. Позбувшись партійних настанов та заздальгідь зрежисованого шляху розвитку в площині культури, а, відтак, і народно-хорового мистецтва, Україна здобула можливість вільного самовираження в усіх сферах мистецького життя та їх повноцінної репрезентації в контексті світового культурного простору. Утім, тривалий час цей процес гальмувався радянськими ідеологічними догмами, репресіями та утисками, наслідки яких українська культура подекуди відчуває донині. Як результат, спостерігаємо відсутність і донині чітко вибудованої національної ідеї, яка об'єднала б довкола себе різні прошарки українського суспільства.

Тож цілком логічно, що на сучасному етапі розвитку України гостро постав запит на формування потужних духовних стимулів для підживлення національної ідеї. Найкращим підґрунтям для неї слугуватиме національна культура як унікальний генетичний код нації. Своім корінням вона сягає вікової давнини, тому процес її дослідження ніколи не втратить актуальності.

Адже внутрішнє удосконалення особистості не може відбуватись поза межами її безпосереднього контакту з вічними цінностями в царині культури. Вивчаючи фольклорні, літературні джерела дослідник розширює межі пізнавальної діяльності, розвиває свою творчу індивідуальність, виховує в собі відчуття естетичного смаку.

У цьому контексті особливого значення набуває аспект патріотичного виховання актуалізований на мистецькій спадщині національних поетів. Це виразно засвідчує уривок з вірша Тараса Шевченка «І мертвим, і живим, і ненародженим». Поет звертає увагу своїх сучасників та майбутніх поколінь на наступне: «В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля». У контексті всього вірша процитовані слова містять в собі як заклик, так і констатацію. Варто наголосити, що Т. Шевченко зміг досягнути істинну цінність української культури та

української нації як її єдиного носія в сім'ї народів, що населяють Землю. У вірші застосована алегорія, що має двопланове художнє зображення. Конкретним художнім образам відповідає приховане, стаючи явним за допомогою аналітичного аналізу. У цьому уривку вірша «хата» символізує Україну; «воля» – незалежність, усвідомлення відповідальності за самостійну розбудову свого майбутнього; «сила» – те, що забезпечує рух, розвиток суспільства.

Наведені міркування зайвий раз переконують, що поетична спадщина наших пращурів набуває характеристик неминущих цінностей. У ній міститься закований еталон представника української нації, історичний шлях його становлення та відображення менталітету. Відтак можна впевнено стверджувати, що проблему дефіциту представників еліти, як і проблему роздробленості українського суспільства можна і варто вирішувати шляхом популяризації поетичної, літературної, фольклорної та народнопісенної спадщини наших пращурів.

Попри всю значущість виховання національної ідентичності через призму культури слід зазначити, що її вплив на становлення держави й досі не досліджувався на державному рівні. Національна культура, національне мистецтво (музичне зокрема) дотепер залишаються осторонь важливих сфер функціонування українського суспільства, що підлягають першочерговому реформуванню. Змушені констатувати той факт, що завданням зі збереження, відтворення та популяризації національного мистецтва здебільшого переймається лише усвідомлююча його значимість частина українського суспільства. Сьогодні, на початку нового тисячоліття, науковці та політична еліта мають можливість переосмислити роль і значення народно-хорового мистецтва на новому рівні, враховуючи нові дослідження в області інформації й її об'ємах, закодованих в поетичній та пісенній творчості наших пращурів. Зазначимо наступну закономірність: рівень духовності, освіченості, словом, людських якостей залежить не від кількості відкритих та накопичених знань в сфері мистецтва, культури чи філософії, але від рівня їхнього реального використання особистістю, практичним застосуванням в повсякденному житті. Проведений аналіз засвідчує необхідність на сучасному етапі розвитку України звернутись до духовної спадщини пращурів, зробити її частиною нашого повсякденного життя.

Народнопісенне виконавство – це душа українського народу. Порфирій Демуцький, Микола Лисенко, Олександр Кошиць, Павло Муравський, Анатолій Авдієвський по праву вважаються опікунами пісенного джерела. До цієї видатної плеяди слід віднести також і Станіслава Євстигнійовича Павлюченка – видатного майстра української диригентської школи, педагога, автора обробок народних пісень, аранжувань та перекладень для народного хору, інструментувань для оркестру народних інструментів. Він став тією постаттю в історії українського музичного мистецтва, яка виявилась причетною до виховання естетичних смаків кількох поколінь української інтелігенції, сприяючи виявленню в них національного патріотичного світовідчуття.

Присвятивши своє життя народній пісні, маестро, тим самим, долучився до формування та розбудови нації. У передмові до першого тому навчального

посібника для вищих музичних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації відмінник освіти Т. Снігир характеризує маестро наступними словами: «Станіслав Павлюченко належить до когорти тих світлих особистостей, що лишають глибокий, неповторний слід по собі в пам'яті всіх, хто спілкувався з ним, працював, навчався в нього, з ким ділився він багатством своїх ідей, задумів, для кого був Учителем, Другом, Наставником, Педагогом, Опонентом...» [3, 3]. Неможливо переоцінити значення С. Павлюченка у площині розвитку музичних здібностей, формуванні естетичних смаків в сфері народнопісенного мистецтва у своїх колег, творчих побратимів та студентів. «Музика – це моє життя» [3, 3]. Ці слова стали своєрідним життєвим кредо митця. У пояснювальній записці до навчального посібника «Розвиток духовного потенціалу педагога і дитини в навчально-виховному процесі» Олена Хаустова зазначає: «Державна програма «Вчитель» наголошує на тому, що «саме через діяльність педагога реалізується державна політика, спрямована на зміцнення інтелектуального і духовного потенціалу нації». Педагог як носій духовної культури, покликаний збагачувати особистість дитини, надаючи їй зразок ціннісного ставлення до людини, істини, краси й любові, розвиваючи завдяки власній внутрішній роботі духовний потенціал молоді» [8, 4]. Станіслав Павлюченко відповідав усім перерахованим критеріям.

Одним з показників діяльності С. Павлюченка у площині розбудови української народнопісенної культури можна вважати заснування ним 1971 р. «Ансамблю пісні і танцю Червонопрапорного Західного прикордонного округу (з 1991 р. – Ансамбль пісні і танцю Прикордонних військ України, з 2007 – Академічний ансамбль пісні і танцю Державної прикордонної служби України)» [4, 6]. У цьому колективі Станіслав Євстигнійович був художнім керівником і головним диригентом протягом дванадцяти років. «Я пішов з хору Верьовки для організації Ансамблю пісні і танцю Західного прикордонного округу. Працював у ньому з 1971 до 1994 року. А там – молодь!» [4, 11]. Ця цитата належить маестро. Як бачимо, він розумів з якою віковою категорією має справу. Таким чином, за час проходження військової служби в Ансамблі пісні і танцю Західного прикордонного округу, представники саме молодого покоління під опікою С. Павлюченка долучались до народної пісні. Вона несе в собі значний потенціал для визначення самоідентичності. Критерії, за якими кожна особистість може визначитись з національною приналежністю до української нації як найкраще визначені в народних піснях, що віками створювались нашими пращурами. З цього ракурсу творчість Станіслава Павлюченка набуває особливого значення для кожного, хто відчув у собі поклик приєднатися до процесу розбудови українського суспільства та побудови успішної країни. З огляду на це зазначимо, що маестро цінував та беріг в Ансамблі прояви творчості українського народу. Це стосується як народної пісні, танцю, так і народного костюма: «А щодо творчості – я не зрікся жодного з принципів справжнього народного мистецтва. Між іншим, в ансамблі не було «воєнщини». Ми виконували твори, так би мовити, в їх «екологічно чистому» вигляді. А поза тим (ну де таке було в Радянській армії), в хореографічних номерах співали, грали троїсті музики та ще й коломийки виконували. Додам, що костюми для ансамблю були за моєю вимо-

гою замовлені не на міській фабриці, а у Вижниці й Косівському районі, де їх вишивали надомниці...» [4, 15]. Недаремно Ансамбль став справжньою школою для таких відомих на сьогодні митців, як: «... народний артист України, кіноактор Сергій Іванов; лауреат Державної премії імені Т. Г. Шевченка, народний артист України, соліст Національної опери Михайло Дідик; народні артисти України, солісти Національної опери – Ігор Борко, Станіслав Лупалов, Микола Шопша; лауреат Державної премії імені Т. Г. Шевченка, заслужений діяч мистецтв України та Росії, художній керівник та головний диригент Національного симфонічного оркестру Володимир Сіренко; лауреат міжнародних конкурсів артистів цирку Віктор Войтко; народний артист України, художній керівник гурту «Козацькі забави» Андрій Верес; заслужений діяч мистецтв України, керівник оркестру Заслуженого Академічного ансамблю пісні і танцю збройних сил України Валерій Лупанов; заслужені артисти України Сергій Анісімов, Олександр Дроб'язко, В'ячеслав Гога, Сергій Коваль, Степан Рожелюк, В'ячеслав Самофалов, Юрій Топілін, Олександр Фіщук; заслужений артист Молдови Олександр Бритва; лауреати міжнародних конкурсів баяністів Володимир Маруніч, Юрій Карнаух та інші [4, 7-8].

Зазначимо, що саме концертна діяльність Ансамблю стала найкращим засобом популяризації народнопісенного мистецтва. Гастрольна географія колективу розпочалась 25 травня 1972 року в Києві, а саме у Великій залі Київської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського. Колектив побував з концертами в таких країнах, як Білорусь, Росія, Польща, Угорщина, КНДР.

Значну роль у формуванні поколінь української інтелігенції С. Павлюченко здійснив протягом 1984 – 2010 років. У цей період маєстро працював на посаді завідувача кафедри народнопісенного виконавства Київського національного університету культури та мистецтв. Знаковим для народнопісенного мистецтва України стало створення митцем справжньої школи народного співу – студентського українського народного хору. Студентський народний хор КНУКіМ став провідним навчально-концертним колективом в Україні. Серед особливостей виконавського стилю колективу слід зазначити мистецтво глибокого та проникливого співу в народнопісенній традиції.

На думку В. А. Кузьмічова: «Вивчаючи основи народнопісенної творчості, студенти факультетів мистецтв засвоюють столітню традицію народнопісенного виконавства, збагачуються професійно, розширюють можливості виховувати почуття патріотизму до Батьківщини оскільки саме у співі втілені одвічні цінності культурного та морального плану накопиченого віковими традиціями та звичаями українського народу» [5, 117]. Дослідження у сфері формування особистості на основі духовної спадщини пращурів вже не перший день цікавлять прогресивну частину нації. На нашу думку, слід більш відповідально підійти до формування національної програми в сфері національно-патріотичного виховання підростаючого покоління. З цієї точки зору постать Станіслава Павлюченка є яскравим прикладом того, як народнохорове, народнопісенне мистецтво української нації здатне привити любов та шану до української музичної культури, адже Станіслав Євстигнійович народився в Росії, і був росіянином за національністю.

Творчий шлях митця гостро ставить перед дослідниками його музичної діяльності питання викладацької складової його «генія».

Узагальнюючи роботу Станіслава Павлюченка в народному студентському хорі КНУКіМ зазначимо, що: «Студенти факультету мистецтв – особлива ланка нашого суспільства, яка в перспективі виховуватиме підрастаюче покоління, впливатиме на формування особистості свідомих громадян держави» [5, 117].

Випускники кафедри після закінчення університету продовжують справу С. Павлюченка. Серед них: «Олена Баранова – зав. відділом народного хорового диригування Херсонського училища культури; Ольга Дудка – заслужений працівник культури України, керівник гурту «Жайвір» с. Осокорівка; Валерій Другальов – заслужений працівник культури України, фольклорист, композитор, методист обласного центру народної творчості; Світлана Дорошенко – лауреат конкурсу ім. М. Леонтовича, керівник народного хору Великолепетиського РБК» [4, 28].

Наукова новизна. Вказані спостереження засвідчують, що подальше дослідження творчості Станіслава Павлюченка є перспективним з огляду на потребу українського суспільства в створенні національної ідеї. Зазначимо, що вона закодована в українській культурі, зокрема в національному музичному мистецтві. Практичне значення наукових результатів досліджень полягатимуть у можливості їхнього практичного застосування в різних аспектах функціонування українського суспільства. Це як культурно-мистецька та політична площина, так і сфера виховання майбутніх поколінь. З нашої точки зору, найбільш значимим досягненням творчості С. Павлюченка є створення ним ансамблю прикордонників та творча робота з народним студентським хором КНУКіМ. Пропагуючи народну пісню, вказані колективи несуть в суспільство запит на більш об'ємний погляд щодо духовного змісту буття людини та суспільства в цілому.

Висновки. Провідні вітчизняні дослідники в галузі музикознавства неодноразово наголошували на тому, що музичне мистецтво більше, ніж будь-який інший вид мистецтва впливає на формування патріотизму, розвитку моралі та етики, сприяє всебічному розвитку особистості, національній ідентифікації, а також допомагає кращому засвоєнню історії та культури свого народу. Ідея виховання на фольклорному фундаменті не нова. Її ідейними сподвижниками по праву можна назвати таких видатних педагогів, письменників, а також відомих діячів освіти та мистецтва як: Б. Грінченко, М. Драгоманов, І. Котляревський, Г. Сковорода, Л. Українка, І. Франко, М. Костомаров, В. Каразін.

На нашу думку, науковцям слід більш ретельно дослідити творчість С. Павлюченка крізь призму патріотичного виховання на базі національної культури та мистецтва.

Література

1. Владимірова А. Л. Естетичне виховання учнів засобами національного пісенного фольклору : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук / А. Л. Владимірова ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т. імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2015. – 43 с.
2. Дорогой М. А. Библиейская философия / М. А. Дорогой. – Киев : Логос, 2016. – 268 с.

3. Павленко І. Я. Станіслав Павлюченко / І. Я. Павленко // Співає Український народний хор Київського нац. ун-ту культури і мистецтв : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. – Вінниця, 2011. – Вип. 1. – С. 8.

4. Павлюченко Станіслав Євстигнійович : біобібліогр. покажч. : до 75-річчя від дня народження / уклад.: О. О. Скаченко, В. В. Ткаченко ; гол. ред. М. М. Поплавський ; наук. ред.: А. І. Гурбанська, П. Г. Павлюченко ; М-во культури України, КНУКіМ, Бібліотека. – Київ, 2012. – 116 с. : іл., портр. – (Серія «Видатні постаті КНУКіМ» ; вип. 1).

5. Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. Вип. 53. / за заг. ред. академіка І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. – Харків : Видавець Рожко С. Г., 2016. – 364 с.

6. Пустовит А. В. История европейской культуры: введ. в культурологию : учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и допов. / А. В. Пустовит. – Киев : ДП «Изд. дом «Персонал», 2012. – 424 с.

7. Розп'ята муза : антологія українських поетів, які загинули насильницькою смертю : у 2 т. Т. 1 / укладач Винничук Юрій. – Львів : ЛА «Піраміда», 2011. – 624 с.

8. Хаустова О. В. Развитие духовного потенциала педагога и дитини в навчально-виховному процесі : навч. посіб. / О. В. Хаустова. – Запоріжжя : КПУ, 2010. – 44 с.

References

1. Vladimirova, A.L. (2015). Aesthetic education of students by means of national song folklore. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: KharNU [in Ukrainian].

2. Dorogoy, M.A. (2016). Biblical Philosophy. Kyiv: Logos [in Ukrainian].

3. Pavlenko, I.Y. (2011). Singing Ukrainian folk choir of Kyiv National University of Culture and Arts. Vinnytsya, 1 [in Ukrainian].

4. Pavlyuchenko Stanislav Yevstigneyevich: biobibliographer. pointer : to the 75th anniversary of his birthday. (2012). Eds. Poplavsky, M.M.; Hurbanska, A.; Pavlyuchenko, P.G.; Skachenko, O.O.; Tkachenko, V. Kyiv : KNUKiM [in Ukrainian].

5. Pedagogy and psychology: collection of scientific works (2016). Prokopenko, I.F., Zolotukhina, S.T. (Eds.). Kharkiv: Publisher Rozhko, S.G., 53 [in Ukrainian].

6. Pustovit, A.V. (2012). The History of European Culture: An Introduction to Culturology. Kyiv: Personal, 2 [in Ukrainian].

7. Winnichuk, Y. (2011). Anthology of Ukrainian poets, who died in violent death. Vol.1. L'vi v: Piramida [in Ukrainian].

8. Haustova, O.V. (2010). Development of the spiritual potential of the teacher and the child in the educational process. Zaporizhzhia [Ukrainian].

УДК 008+379.828:004.9

*Малюк Євген Олександрович,
аспірант Київського національного
Університету культури і мистецтв
jd0uchu@meta.ua*

ТЕХНОЛОГІЯ «ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ» ТА ВІДЕОІГРИ: МЕДІАКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Метою роботи є аналіз особливостей технології «віртуальної реальності» в сучасних відеоіграх та визначення, яким саме чином дана технологія впливає на можливості відеоігри в контексті медіа-культури. **Методологія дослідження** полягає у використанні аналітичного ме-